

USA: Velikán Reagan a malý český politolog

27. srpna 2011

Jiří Pehe ve své kritice největšího amerického prezidenta 20. století pouze mechanicky opakuje dávno vyvrácené teze levicových intelektuálů 80. let

Ale komunisté a socialisté všech barev nemusí ztrácet naději. Ještě je tu český politolog Jiří Pehe! Posledních dvacet let života věnoval převážně boji proti Václavu Klausovi a teď si vzpomněl na Reagana. Vzdělanějšímu čtenáři neunikne, že Pehe zcela mechanicky přebírá stará klišé eurokomunismu 80. let (*to se netýká Evropské unie, tímto termínem se označuje dnes již zaniklý radikální proud evropské levice*). Jako by politolog během těch 20 let nepřečetl jedinou knihu či studii a nezúčastnil se žádné významnější debaty. Takže co je možné mít proti Reaganovi?

Pehe /eurokomunismus: Reagan nijak významně nepřispěl k pádu sovětské říše.

Realita: Kdyby v kritických letech rozhodovali "umírnění" politici, kteří by naslouchali radám politologů, začali by sovětskému bloku poskytovat pomoc a umožnili totalitním režimům přežít dodnes. Někteří z nich by za to nejspíš dostali Nobelovu cenu za míru. Jenže americkým prezidentem byl Ronald Reagan, který důsledně podnikal všechno, co sovětskému impériu působilo problémy - ekonomicky, vojensky i kulturně. Impérium nakonec nevydrželo.

Podrobněji jsem to rozvedl ve [svém článku v CFO Worldu](#).

Pehe /eurokomunismus: Reagan poškodil americkou a světovou ekonomiku. Současná krize je způsobena tím, že byrokracie nechává podnikatelům příliš velký prostor.

Realita: Reaganovy reformy nastartovaly 20 let nepřetržitého ekonomického růstu. To je něco, co v moderních dějinách obtížně hledá obdobu. Kořeny současných problémů byly položeny za vlády prezidenta Clintona, který přinutil banky, aby poskytovaly úvěry lidem, kteří je nikdy nemohou splatit. A zavedl také uspořádání, které bankéře povzbuzuje k nezodpovědnému jednání, protože případné problémy zaplatí daňoví poplatníci. Nic by Reaganovi nebylo vzdálenější.

Pehe /eurokomunismus: Reagan zvýhodňoval bohaté proti chudým.

Realita: Reagan se lišil od většiny jiných politiků tím, že sám pocházel z velmi nuzných poměrů. Málokterý vládce kterékoliv západního státu posledních 50 let měl takové pochopení pro obyčejné drobné lidi s podprůměrnými příjmy. Proto také dobře rozuměl tomu, že vysoké daně a přísné regulace všeho možného nakonec vždy pracují ve prospěch kapitánů korporací a vysokých státních úředníků. Chudí lidé potřebují především prostředí, které jim reálně (nejen teoreticky) umožní polepšit si - založit vlastní firmu, získat lepší místo, dát svým dětem dobré vzdělání. Tomu odpovídala Reaganova politika. Není náhodou, že Reaganova vláda byla dobou, kdy vznikalo více nových malých firem než kdykoliv předtím nebo potom.

Pokud někomu připadá zvláštní, že by sociálně demokratické politiky hrály ve prospěch těch nejbohatších, toho odkazuji na svůj starší text [Marxistický pohled na Vladimíra Špidlu](#).

Pehe /eurokomunismus: Reagan nebyl žádný genius (rozuměj: Byl přihlouplý)

Realita: Reagan nebyl miláčkem intelektuálů, ale dosáhl všeho, o co usiloval. Aniž by si stanovoval malé cíle. Byl to muž pevných zásad se skutečnými vůdčími schopnostmi. Experty úkoloval a motivoval, nenahrazoval je. Je to málo?

Dnes s odstupem je těžké popřít, že Ronald Reagan patří mezi těch několik velkých mužů, kteří v rozhodném okamžiku dokázali ubránit civilizaci proti silám zla. Díky takovým mužům mohou miliony lidí žít normálním pokojným životem, chodit do práce, milovat a budovat takové rodiny, kde je naděje, že budou vyrůstat další velikáni stejného zrna. Muži, jejichž řada začíná někde u Flavia Aetia, který dokázal zadržet přesilu Hunů a jejich spojenců a pokračuje až k Winstonu Churchillovi.

Já ani Jiří Pehe k takovým velikánům nepatříme. Ale oba máme na vybranou. Můžeme k nim cítit vděčnost a sympatie a usilovat o zásadovost a statečnost alespoň v těch malých situacích, které řešíme. Nebo se můžeme zaměřit na to, že hrdina nepatřil do správné společenské třídy, opisovat stará klišé a doufat, že časem budeme odměněni místem úředníka v nějaké evropské instituci.